

3. Копотун І.М. Запобігання злочинам, що призводять до надзвичайних ситуацій у виправних колоніях : моногр. / Копотун І.М. К.: ПП «Золоті ворота», 2013. 472 с.

Ключові слова: оперативно-розшукова діяльність, місця позбавлення волі, злочинність, організація.

Ключевые слова: оперативно-розыскная деятельность, места лишения свободы, преступность, организация.

Key words: operative-search activity, places of deprivation of liberty, criminality, organization.

ЧУМАК СЕРГІЙ ПРОКОПІЙОВИЧ

Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри криміналістики, кандидат юридичних наук

ДЕЯКІ ОБСТАВИНИ, ЯКІ СПРИЯЮТЬ ВЧИНЕННЮ ЗЛОЧИНІВ, ПОВ'ЯЗАНИХ З ФАЛЬСИФІКАЦІЄЮ ВИБОРІВ

Організація і тактики виявлення та розслідування будь-якої категорії злочинів вимагає з'ясування, перш за все, типових способів чи технологій їх вчинення, адже це зумовлює: перелік обставин, які підлягають встановленню та доказуванню у кожному конкретному випадку; систему слідчих (розшукових) та негласних (слідчих) розшукових дій; можливість та необхідність використання сил та засобів оперативно-розшукової діяльності тощо. Аналітичний огляд наукових досліджень та вивчення матеріалів практики свідчить, що спосіб вчинення злочину є центральним елементом криміналістичної характеристики. Як зазначали певні вчені розробка методики йде «від способів вчинення злочинів до способів їхнього розкриття» [1, с. 59].

Дослідження способів має велике значення для розробки й удосконалення тактичних прийомів, технічних засобів і методичних рекомендацій. Останні містять напрями розкриття вчинених конкретних злочинів, розшук злочинців, а також криміналістичне попередження злочинів. Як відзначає професор В.В. Тіщенко, у криміналістичному аналізі злочинів беруться до уваги всі елементи злочинної діяльності. У той же час одні елементи, їхні окремі параметри, частини, сторони та сукупності, інформативні у криміналістичному відношенні для одних груп і підгруп категорії злочинів, що досліджуються, виявляються неінформативними чи слабо інформативними в інших групах та підгрупах. Усе це не може не відображатися на змістовній стороні криміналістичної характеристики [3, с. 61].

Джерелом накопичення інформації про способи злочинів, пов'язаних із фальсифікацією результатів виборів, є практика. Вивчення кримінальних проваджень допомогло нам скласти загальне уявлен-

ня про найбільш типові злочинні форми та механізми втручання у виборчі правовідносини та дослідити їх.

Дослідження способів вчинення злочинів, що пов'язані з реалізацією виборчого права, зумовлено в першу чергу появою нових ознак раніше невідомих схем незаконних втручань у виборчий процес. З підвищенням значення конституційного законодавства в сфері виборчого права поряд із традиційними способами вчинення злочинів, пов'язаних із реалізацією виборчого права, у структурі та характері злочинних посягань відбулися радикальні зміни. Дослідження практики проведення виборів дає можливість виявленню не тільки способів вчинення злочинів, а породжує необхідність встановлення обставин які сприяють певним способам вчинення злочинів, пов'язаних з фальсифікацією виборів.

Криміналістична діяльність по розслідуванню злочинів поряд із установленням обставин їх здійснення дозволяє найбільше повно й точно досліджувати причини діяння, об'єктивні й суб'єктивні характеристики соціальної дійсності, що послужили його джерелами.

Загальновідомо що основним місцем фальсифікації виборів є дільничні виборчі комісії, де реалізуються основні способи здійснення злочинів пов'язаних з фальсифікацією виборів. Спосіб здійснення злочину залежить від певних обставин. Взаємозв'язок обставин і способу здійснення злочинів, пов'язаних з фальсифікацією виборів мають специфічну особливість. При виявленні й розслідуванні фальсифікації виборів, певні обставини залишаються за межами дослідження й по своїй суті, на перший погляд, ніякого впливу на здійснення злочинів не мають. Так виборчим законодавство України висування кандидатів у президенти й депутатів Верховної Ради кількістю не обмежене.

Так в останні роки набирає обертів маніпуляції голосами виборців та членами дільничних виборчих комісій, щоб в кожній комісії була більшість «своїх» членів. Ці обставини досягаються шляхом висування «технічних» кандидатів як в президенти так і у депутати Верховної Ради. Згідно з виборчим законодавством кандидати мають право висувати в члени виборчої комісії своїх представників.

Висування «технічних» кандидатів не є правопорушенням виборчого процесу, але ці обставини є вагомим підґрунтям для проведення оперативно-розшукових дій по своєчасному виявленню фальсифікації виборів на дільничних виборчих комісіях.

Для прикриття незаконної агітації в день голосування, або напередодні, під видом проведення брифінгу, дається позитивна оцінка певним діям свого кандидата.

Наведені приклади висвітлюють обставини, які по своїй сутності не є порушенням виборчого законодавства, але є прикриттям способу вчинення злочину.

Р. С. Белкін визначає дані про спосіб вчинення та приховання злочину як центральну частину криміналістичної характеристики, оскільки саме вони виражають функціональну сторону злочинної діяльності і містять не тільки дані, яким шляхом готується, вчиняється

та приховується злочин, але і дані про те, яким чином дії злочинця відображаються в навколишньому середовищі, тобто які сліди «відбитки» дій злочинця виникають у результаті злочинного посягання, де їх шукати і як за ними відтворювати механізм злочину вчинення та приховання злочину [2, с. 694].

Обставини які створюються для різного виду способів вчинення злочинів, пов'язаних з фальсифікацією виборів, вимагають проведення невідкладних оперативно-розшукових заходів і в подальшому дає можливість своєчасно виявляти та розслідувати злочини.

Список використаної літератури:

1. Колесниченко А. Н. К вопросу о понятии способа совершения преступления в криминалистике / А. Н. Колесниченко, А. С. Савченко // Вопросы криминалистики и судебной экспертизы : сб. – Душанбе, 1962. – С. 59–63.
2. Криминалистика : [учебник для вузов] / под ред. Р. С. Белкина. – 2-е изд. – М. : Норма, 2006. – 694 с.
3. Тіщенко В. В. Теоретичні і практичні основи методики розслідування злочинів: Монографія // Одеська національна юридична академія. – О.: Фенікс, 2007. – 260 с.

Ключові слова: обставини вчинення злочину, спосіб вчинення злочину, фальсифікація виборів, дільничні виборчі комісії.

Ключевые слова: обстоятельства совершения преступления, способ совершения преступления, фальсификация выборов, участковые избирательные комиссии.

Key words: circumstances of a crime, method of committing a crime, election fraud, precinct election commissions.

ЗУБАКОВ ПЕТРО МИКОЛАЙОВИЧ

Національний університет «Одеська юридична академія»,
старший викладач кафедри кримінально-правових дисциплін
Криворізького факультету

ОСОБЛИВОСТІ МЕТОДИКИ РОЗСЛІДУВАННЯ ВБИВСТВ, ЗАМАСКОВАНИХ ІНСЦЕНУВАННЯМИ

Однією з найважливіших умов успішної боротьби зі злочинністю безсумнівно є підвищення ефективності діяльності органів досудового розслідування з тим, щоб вони забезпечували своєчасне розкриття та якісне розслідування скоєних злочинів. Незважаючи на заходи, спрямовані на значне посилення боротьби зі злочинністю, у практиці все ще трапляються випадки, коли особливо небезпечні злочини, зокрема вбивства, залишаються нерозкритими, а вбивці – безкарними, що викликає почуття законного обурення з боку широкої громадськості. У зв'язку з цим виникає необхідність підвищення рівня слідчої майсте-